

Een interview met Pim van Lommel

ONS BEWUSTZIJN GEEN GRENZEN

Met zijn onderzoek naar en publicatie¹ over bijna-dood ervaringen (BDE) kreeg cardioloog Pim van Lommel internationale bekendheid, vooral ook vanwege de visie die hij daarbij ontwikkelde. Hij legt een verband tussen ervaringen van verruimd bewustzijn tijdens een BDE en de theorie van de kwantumfysica, die veronderstelt dat er naast de ons bekende fysieke wereld ook een 'andere' wereld bestaat waarin alle informatie in golf functies ligt opgeslagen. Van Lommel's ideeën hebben de nodige implicaties voor ons beroep van coaching. Een interview met een bevlogen professional en bovendien een warm mens.

BDE en kwantumfysica

Een interview met Van Lommel heeft enige introductie, want het onderwerp van gesprek is niet alledaags, noch zondermeer toegankelijk. Zo'n 20 jaar geleden begon Van Lommel met zijn onderzoek naar de bijzondere ervaringen die mensen konden hebben tussen een hartstilstand en reanimatie. Tijdens zulke bijna-dood ervaringen (BDE) – waarbij alle hart- en hersenfuncties zijn uitgeschakeld – hebben patiënten een sterk verruimd bewustzijn en krijgen zij soms een totaaloverzicht van het eigen (geleefde en toekomstige) leven. Ook kan er toegang ontstaan tot oneindige kennis en wijsheid en een gevoel van allesomvattende verbondenheid en liefde worden ervaren. Vanuit klassiek wetenschappelijk denken zijn zulke ervaringen niet mogelijk. Van Lommel ontdekte dat de theorie van kwantumfysica interessante 'openingen' bleek te bieden om zulke ervaringen wel een plek te geven – en niet af te doen als hersenschimmen en illusies.

De kwantumfysica stelt ondermeer dat er naast de waarneembare fysieke wereld (waarin tijd en ruimte kunnen worden onderscheiden, de zogenaamde tijdruimte) een parallelle, niet waarneembare wereld is die aan de tijdruimte complementair is en haar voortdurend beïnvloedt: de zogenaamde non-lokale ruimte. In die ruimte kunnen verschijnselen elkaar ogenblikkelijk beïnvloeden, ongeacht afstand en tijd (die daar immers niet bestaat). In de non-lokale ruimte is alle informatie opgeslagen in een specifieke combinatie van golflengte en frequentie. Alles in het universum bestaat in feite uit golfbewegingen, er is feitelijk geen materie. Informatieoverdracht naar de fysieke wereld geschiedt via resonantie, zoals we dat bijvoorbeeld ook kennen in de muziek: wanneer we een toon zingen bij de piano, trillen de snaren mee die in hetzelfde frequentiegebied zitten.

Van Lommel stelt dat de non-lokale ruimte eigenlijk één groot en allesomvattend

ACHTERGROND

N KENT

bewustzijn is: alle informatie over alle aspecten van het universum is daar opgeslagen en beschikbaar voor ontvangst. Onze hersenen en ons DNA fungeren als receptoren om die informatie via resonantie te ontvangen en te decoderen, zodat het beschikbaar komt voor ons eigen 'waakbewustzijn'. Hij vergelijkt het met een radio en TV die op één moment slechts één van de talloze elektromagnetische signalen uit de ruimte kunnen ontvangen en omzetten in beeld en/of geluid. Ons menselijk bewustzijn, beïnvloed door mentale processen als denken, voelen, waarnemen en interpreteren ontvangt analoog hieraan slechts een zeer beperkt deel van het totale bewustzijn. Het wordt niet geproduceerd door de hersenen zelf. Via specifieke ervaringen als BDE, maar ook bijvoorbeeld via meditatie, doodsdreiging, uittreding en intuïtie kunnen we verhoogde toegang krijgen tot dat eindeloos bewustzijn.

Elke gedachte en handeling zijn van invloed

Als alles bestaat uit golfbeweging en alles met elkaar samenhangt, kun je je afvragen hoe we onze wereld eigenlijk vormgeven en beïnvloeden. Van Lommel is helder: "Uit onderzoek blijkt al dat gedachten en gevoelens – zeg maar alle mentale activiteiten – van invloed zijn op de hersenfuncties. In de kwantumfysica gaat men ervan uit dat iets verandert zodra je het waarneemt. Zo beïnvloedt ook elke gedachte, elk gesproken woord en ieder gevoel je eigen bestaan en dat van anderen. Zodra je leeft en je beweegt in de wereld draag je bij aan het geheel. Het maakt je tegelijk nederig en verantwoordelijk voor je gedachten en

handelen. Want welke attitude draagt bij aan de verbinding met het geheel? Welk handelen brengt nader tot jezelf en tot elkaar, wanneer scheidt het verwijdering? Liefdevol in het leven staan vormt een richtsnoer op deze tocht. Dat is de belangrijkste conclusie die je kunt trekken uit ervaringen met BDE. De vrije wil helpt ons om hierin individuele keuzes te maken."

In mijn gesprek met Van Lommel moet ik mijn best doen niet de vraag te stellen naar de zin van het leven. Kübler-Ross was er al duidelijk over: "Geestelijke groei is de enige reden van ons bestaan op aarde". Maar toch: als alles al vastligt in 'die andere wereld' en we ondertussen wel in het fysieke leven zijn 'gegooid', kun je je in elk geval afvragen wat we hier dan nog te doen hebben. Als die vraag er tijdens het interview toch doorheen glipt, is zijn antwoord helder. "De vraag naar de zin van het leven is wezenlijk, maar misschien nooit beantwoordbaar. Het leven is er gewoon. Je kunt je alleen maar afvragen wat je ermee kunt. De schepping is te groots om te kunnen bevatten."

"Het komt tijdens een BDE wel voor dat mensen een vooruitblik op het leven krijgen voorgeschoteld, waardoor je inderdaad de indruk kunt krijgen dat alles al vastligt. Toch denk ik dat er in de fysieke wereld veel individuele vrijheid is om je leven in te richten. Je kunt op oneindig veel manieren van A naar B gaan. Welke weg voor jou de juiste is kun je alleen ontdekken door één van die wegen te bewandelen. Onderweg kun je je altijd bedenken en voor een ander pad kiezen. Ondertussen creëer je daarmee je eigen wereld, juist ook

Pim van Lommel

Pim van Lommel (1943) heeft van 1977-2003 als cardioloog in het Rijnstate Ziekenhuis in Arnhem gewerkt, een opleidingsziekenhuis met een grote afdeling cardiologie. Hij heeft enkele wetenschappelijke artikelen over cardiologische onderwerpen gepubliceerd, maar sinds hij in 1986 het onderzoek heeft gestart naar bijna-dood ervaringen (BDE) bij patiënten die een hartstilstand hebben overleefd is hij de auteur van meer dan 20 artikelen, één boek en enkele hoofdstukken over BDE, bewustzijn en de relatie van bewustzijn met de hersenen. Hij besteedt thans al zijn tijd aan onderzoek over de relatie tussen bewustzijn en hersenen. Onderzoek naar BDE roept vele indringende wetenschappelijke vragen op, want het is volgens onze huidige medische concepten niet mogelijk om zeer helder bewustzijn te ervaren gedurende een hartstilstand, op het moment dat alle hersenfuncties tijdelijk zijn uitgevallen. In zijn wetenschappelijke artikelen schrijft hij over zijn concept van informatieve velden van bewustzijn. In dit concept moet de functie van de hersenen eerder worden beschouwd als ontvanger (interface) dan als producent van bewustzijn en herinneringen. Wetenschappelijke studies naar BDE wijzen ons op de beperkingen van onze huidige medische en neurofysiologische ideeën over de verschillende aspecten van ons bewustzijn en de relatie van bewustzijn met onze hersenen. www.pimvanlommel.nl

door voor een bepaalde weg te kiezen. Het pad vormt zich pas door het te bewandelen. Tijdens die tocht kun je alleen vragen stellen. Die helpen je bij het maken van de volgende keuze."

Bewustzijn ópbouwen?

Zowel in de algemeen-menselijke behoefte aan zelfontplooiing als in het beroep van coaching draait het vooral om het opbouwen van (zelf)bewustzijn. Maar als het bewustzijn reeds allesomvattend is, wat valt er dan nog op te bouwen? Van Lommel: "Ik denk dat het menselijk leven de moeite waard wordt als we de toegang tot dat allesomvattend bewustzijn opzoeken. Dat kunnen we doen door onszelf steeds vragen te stellen: waarom leef ik? Wat is mijn opdracht? Maar ook vragen van een wat kleinere en meer dagelijkse orde dragen bij, zoals: wat heb ik vandaag te doen? Het antwoord op die vragen is individueel en verandert voortdurend – immers, door het stellen van de vraag beïnvloed je het universum al. Maar eigenlijk doet het antwoord er ook niet zo toe. De vraag stellen is belangrijker dan het vinden van het antwoord, want door de vraag ontsluit het bewustzijn zich voor ons; een antwoord dekt het toe."

"We krijgen toegang tot het eindeloos bewustzijn door onszelf toe te staan 'het niet te weten'. Dat vraagt van ons om zogenaamde waarheden, overtuigingen en denkpatronen los te laten. Die zijn verbonden aan ons ego- of waakbewustzijn, en dat is door zijn aard nu eenmaal complementair aan het eindeloos bewustzijn. Vasthouden, hechten en 'het willen weten'

zijn aspecten die daaraan zijn gekoppeld. Toegang krijgen tot het eindeloos bewustzijn vraagt juist om overgave, om loslaten en verwondering. Het nodigt ons uit om elk moment en elke ontmoeting onbevooroordeeld in te gaan en open te staan voor nieuwe waarheden en werkelijkheden. Als we op die manier in het leven kunnen staan, kan de informatie uit het grotere bewustzijn tot ons komen en ons verder helpen in onze ontdekkingstocht naar wie we zijn. Ik denk dat dit vooral een individuele tocht is, waarin we ons natuurlijk steeds kunnen en moeten laten voeden door (de verbinding met) anderen."

De werkelijke betekenis van begeleiden

De tocht is individueel, het antwoord is van minder belang dan de vraag, veel is feitelijk al bepaald, en toch willen wij coaches anderen begeleiden. Wat kan de ware zin van het coachen zijn? Van Lommel: "Allereerst is de vraag relevant waarom je wilt coachen. Wat wil je toevoegen aan de ander, wat wil je bereiken? Hoe denk je een ander wezenlijk te kunnen begeleiden? Zelfontwikkeling en aansluiting vinden bij het grotere bewustzijn vragen beide om zelfsturing. Dat is dan ook het belangrijkste waar je een ander mee kunt helpen: zichzelf te ontdekken. En als de vraag al wezenlijker is dan het antwoord, kan het antwoord in elk geval nooit van de coach komen."

Hoe kunnen we dan nog resultaatgericht zijn? Van Lommel: "Feitelijk kan dat ook niet. Je kunt als begeleider alleen voorwaardenscheppend zijn. Resultaten kunnen nooit worden gegarandeerd, want elk onderdeel van de samenwerking tus-

sen cliënt en begeleider is van invloed op de werkelijkheid; van te voren kun je niet weten welke kant dat opgaat. Door vooraf resultaten af te spreken, blokkeer je het proces van zelfontplooiing en bewustwording. Dat proces heeft vrijheid nodig."

"Maar het belangrijkste dat je jezelf als coach moet realiseren, is dat je invloed hebt op de cliënt, of je nu iets zegt of niet, denkt of voelt, oordelen hebt of 'open' bent. Ik denk dat het hierbij de grootste opgave is om de ander liefdevol en onbevooroordeeld tegemoet te treden, telkens weer. Dan bied je de beste mogelijkheid voor de ander om in contact met zichzelf te komen en signalen uit het eindeloos bewustzijn op te pakken. Je kunt de ander helpen om te ontspannen in een eventueel teveel aan ego- of waakbewustzijn, waardoor de verbinding met het eindeloos bewustzijn makkelijker tot stand kan komen. Mensen hoeven in hun zelfsturing niet alles zelf te bedenken. Nodig ze uit om zich te laten voeden door datgene wat er al is."

"Bij elk beroep waarin begeleiding een rol speelt is het belangrijk dat de begeleider zelf het een en ander heeft meegemaakt. Vanuit die ervaringen kunnen vragen ontstaan die de ander helpen om in contact met de eigen drijfveren en de ziel te komen. Zo help je de ander om het persoonlijk bewustzijn te vergroten, de eigen identiteit op te bouwen en daarmee de eigen werkelijkheid te creëren. De kwantumfysica stelt daarbij dat je alles wat je bij de ander teweeg brengt uiteindelijk ook bij en door jezelf wordt ervaren. Als je de ander het beste van het leven toewenst,

is dat in elk geval de boodschap die ook terugkomt bij jezelf."

Voor wie geïnteresseerd is in de visie van Van Lommel en meer wil weten over de ervaringen rondom bijna-doodgaan, is zijn boek een must. Omdat met name de theorieën over hersen- en DNA-onderzoek, alsmede die over kwantumfysica complex zijn, heeft de auteur samenvattende paragrafen toegevoegd voor de lezers die deze stof willen overslaan.

Literatuur

Eindeloos bewustzijn. Een wetenschappelijke visie op de bijna-dood ervaring. Pim van Lommel. Ten Have, 2007. ISBN 9789025957780

Meer informatie over Dr. Elisabeth Kübler-Ross via www.elisabethkublerross.com of via de Stichting Dr. Elisabeth Kübler-Ross, www.kubler-ross.nl